

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

1669-1678

17

4-64

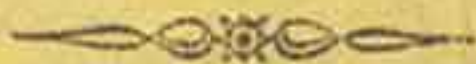
10/5/2011

NO

2011

ԺԻՒ, ՍԱՆՏՈՅԻ

ՅԵՏԻՆ ՎՀՈՒԿՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵՍՆ

1871

1870

1870

1870

1870

1870

1870

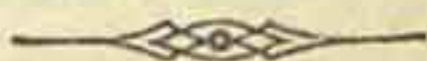
1870

17

ԺԻՒԼ ՍԱՆՏՈՅԻ

ՅԵՏԻՆ ՎՆՈՒԿՆ

Հ. Կ. Կ. Կ.

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

1871

6465-57

9080 - Mr
1886

STANLEY GARDNER

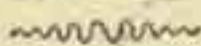

P. WOLFE

STANLEY GARDNER

1886

ՅԵՏԻՆ ՎՅՈՒԿՆ

Ա.

Վեչտասաներորդ տան ընկողնցեր էի, երբ
 առաջին անգամուան համար ինձի երեւցաւ նա :
 Կը յիշեմ դեռ, մայիսի գեղեցիկ իրիկուն մ'էր :
 քաղքէն միայնակ ելեր էի : Ս.առնց նախտակի
 դաշտերու մէջէն կ'երթայի երազելով եւ տն-
 հանգիստ՝ առանց գիտնալու թէ ինչու : Քանի
 մը օրէ ի վեր այս վիճակիս մէջ էի, եւ միայն
 նութիւնը կը սիրէի :

Տեսայ արեգական վարդագոյն եւ ոսկեփայլ
 ծովու մը մէջ ընկղմիլն, ստուերաց՝ դաշտին
 բլուրներէն իջնելն, աստեղց մի առ մի վառիլն
 երկնից կապոյտին մէջ : Գորտերը կը կարկաչէին
 լճերու եզերքը եւ սոխակին երերածայն դայլայ-
 վիքըր ատեն ատեն կը ծաւալէին : Կը լսէի նաեւ
 շարժուն տերեւոց սօսախենն եւ մեծ խոտերու
 ախուր եւ քաղցր մրմուռնջով ճկիլը՝ հովուն տակ :
 Լուսինն որ կարմրերանգ ծներ էր հորիզոնին
 վրայ, սպիտակափայլ եւ ճաճանջաւուստ կը նշն-

Ջեր՝ ամպոց արուսեկէ կոյտի մը վրայ, ուսկից
իր ճառագայթներն արծաթեայ ալեօք կ'իյնային
գիշերուան ուսոց վրայ, Բարեխառն օդը լի էր
զմայլեցուցիչ հոտերով. կը լսէի՝ ծաղկալից ցան-
կերու երկայնքը, թռչնոց անոյշ ձայներ՝ սրունք
զիրեարս կը փայփայէին բոյներնուն մէջ:

Բոլոր այս ազմկաց եւ բուրմանց սիրտս բա-
նալով կը յառաջէի, երբ տեսայ օրիորդաց խաւմը
մը՝ որունք ձեռք ձեռքի տուած, երգելով քաղաք
կը դառնային:

Միաձայն գարունը եւ սէրը կ'երգէին. իրենց
փայլուն եւ պայծառ ձայները կը ծածանէին
խաղաղ դաշտոց լուսթեան մէջ, իբրեւ ջրվէժի
մը հեռաւոր գղըջիւնը, Վայրավարդից մացառի
մը ետեւ պահուրտեցոյ եւ տեսայ անոնց անց-
նիլն՝ նման այն սպիտակ ստուերաց խմբին՝ ո-
րոնք գիշերը լճերու եզերքը կը ժողովուին թե-
թեւ պարեր ձեւացնելու համար եւ որոնք կը
ցնդին արշալուսոյ ծագման: Սատեղց լուսով կը
նշմարէի, այն օրիորդաց խարախաղեղ եւ սու-
կեգոյն գլուխները. կը լսէի զգեստներնուն շքր-
ջիւնը, Սրտալիր կ'սրտաշնչէի այն խորհրդա-
ւոր բուրմունքը, որ իրենց ճամբուն վրայ կը
թողուին, եւ որոնք ինծի աւելի զմայլելի կու-
գային քան թէ երեկոյեան անուշահոտութիւնքն:

— Երբ անոնք աներեւութացան, անձանօթ
յուզմունք մ'եկաւ վրաս, եւ նստելով դարե-
ւանդի մը վրայ՝ իմ ոտիցս առջեւ կանաչու-
թեան օվկիանոսի նման տարածուող մարմանդից
եզերքը, գլուխս ձեռացս մէջ պահեցի, եւ խո-
րին ջնարանաց մէջ ընկղմած մնացի. մտիկ կ'ը-
նէի եւ հասկնալ կ'ուզէի այն խառն աղմուկը եւ
յուզմունքը որ իմ սիրտս կը վրդովէին:

Ի՛նչ որ զգացի չեմ կրնար բացատրել. Սիրտս
ճմլած եւ ճայթելու մօտ կ'զգայի. կարծես թէ
անոր մէջ ծածկեալ աղբիւր մը կար, որ ելք մը
կը փնտռէր, զսպուած ալիք մը որ ցրուիլ կ'ու-
զէր, կը պուայի, կուլայի. չեմ գիտեր ի՛նչ հեշ-
տու թիւն կը գտնէի արտասուացս մէջ:

Որչա՞փ ատեն այսպէս կեցայ: Երբ արթնցայ՝
ինձ մէ քանի մը քայլ հեռու երկնային արարած
մը տեսայ, որ ժպտելով ինձի կը հայէր. Շու-
շանէ սպիտակ պատմուճան մը շնորհալից ծալ-
քերով կ'իյնար բոլոր մարմնոյն երկայնքը, եւ
մարմանդին վրայ՝ զոր հաղիւ կը քերէր, կը տես-
նուէր Փարոսի մարմարիտնի պէս ճերմակ եւ բոկ
ոտուընէր. Իր ոսկեգոյն հերքը ազատօրէն կը
ծածանէին պարանոցին վրայ. այտքը՝ գլուխը
պսակող ծուղկանց փայլքն եւ թարմութիւնն ու-
նէին. Երեսին վարդագոյն ալտալատդրին վրայ՝

աշկունքն երկու օշոշներու նման կը փայլէին ,
որոնք ապրիլի առջի համարոյրներուն ձեան վրայ
կը բացուին : Բազուկքը մերկ էին . ձեռք ընկէն
մէկն կուրծքին վրայ կը հանդէր , մինչդեռ միւսը
խանդակաթ նշանով մը դիտ հրաւիրել կը թուէր :

Քանի մը վայրկեան մունջ , անշարժ կեցայ ,
դայն դիտելու համար : Անշուշտ երկինքէն կու-
ղար , վասն զի իր դեղեցկութիւնն երկրիս դրա-
տերացը չէր նմաներ , եւ անոր շրջանակը եթէր
մը ճաճանջել կը տեսնայի , որ գինքն կը պատէր
լուսաւոր հանդերձի մը պէս :

— Ո՞վ ես դու , կանչեցի վերջապէս , դէպ ի
իրեն երկընցընելով սիրակարկառ բազուկներս :

— Բարեկամ , պատասխանեց դիշերուան հո-
վէն քաղցր ձայնով մը , ես այն վհուկն եմ , զոր
Ոգեաց թաղաւորը ննջեցուց գրկիդ մէջ՝ ծնըն-
դեան ժամուդ . այս առաւօտ դեռ կը քնանայի .
սրտիդ առջի վրդավման արթնցայ : Կեանքս քու
կենօքդ շինուած է . քայրդ եմ եւ քու ընկերու-
հիդ պիտի ըլլամ ինչուան այն օրը՝ որուն քեզմէ
բաժնուելով՝ ծլին վրայ թռուած ծաղկի պէս ,
պիտի ձգեմ գրեզ ճամբուն մէջ՝ որուն առջի կէտը
միասեղ ըրած պիտի ըլլանք : Այն օրը հեռու
չէ , երիտասարդ բարեկամ : Լարդն որ միայն
առաւօտ մը կ'ապրի , ճակատագրիս պատկերն

է : Չիս սիրելու համար մի սպասեր որ զիս կոր-
սընցընես , որովհետեւ ոչ արտառնք ոչ ցաւքդ
կրնան զիս սգեւորել երբ մեռնիմ : Ճեպէ : Չեռ-
քսս զինուած չէ մագական ճիւղով եւ ոչ դիւ-
թական գաւազանով , եւ ուրիշ զարդ չունիմ ,
բայց եթէ մագերուս խառնած ծաղիկներ . բայց
քեզի այնպիսի դանձեր պիտի պարգեւեմ , որ
բնաւ բարերար եւ շռայլ պայիկ մը ասիւած չէ
արքայական օրօրոցի մը վրայ : Ճակտիդ վրայ
այնպիսի պսակ մը պիտի դնեմ , որ շատ թա-
գաւորներ զիրենք երջանիկ պիտի սեպեն զայն
իրենց թագին հետ փոխելու : Քեզի արքունիք
մը պիտի կազմեմ , որ հազուադիւտ է պալա-
տանց եւ արքունեաց մէջ : Ներկայ եւ աներե-
ւոյթ՝ ամէն տեղ պիտի հետեւիմ քեզի . ամէն
ուրեք պիտի զգաս բեղմնաւոր ազգմունքս . պի-
տի գեղեցկացընեմ անցնելու տեղուանքդ , գի-
չերը պիտի հոտաւէտեմ անկողինդ , իմ հոգիս
պիտի տամ բոլոր բնութեան , որպէս զի ժպտի
ամէն առաւօտ քու զարթմանդ : Ա՛հ , աղուոր
հանդէսներ պիտի ունենանք :

Ճանչցիր միայն , որդեակ , այն բարիքն որ
քեզի կը բերեմ . բունէ զանանք քեզմէ խոյս տա-
լն առաջ . գիտցիր անոնց դպրիլ առանց թոռ-
մեցնելու , վայելել զանոնք՝ առանց սպառելու .

պահէ զանոնք ճամբուն միւս կէսին համար՝ որ
առանց ինծի պիտի վերջացնես : Բարեկամ ,
քեզի ըսի , քիչ ժամանակ ունիմ ապրելու . բայց
քեզմէ կը կախուի իմ աղկաղկ եւ թանկագին
էութիւնս երկարակեաց ընելը : Նման եմ այն
հազուագիւտ անկերու՝ որոնց թէ՛ արեւ եւ թէ՛
անձրեւ չափով ընծեռելու է : Այստեղուս փայլը
աւելի կակուղ է քան թէ ցանկերու բաղեղը .
եթէ կ'ուզես որ օրուան մը մէջ շթաղկացնես ,
մի՛ ձգեր դիւ հրատոշոր տօթի տակ , միայն
թանձր շքերու տակ տար դիւ : Հսկէ վերջապէս ,
որպէս դի որ եւ իցէ խղճի խայթ մը շթունաւորէ
այն արդէն իսկ դառն ցաւերն՝ որ իմ կորըս-
տեանս պատճառաւ պիտի զգաս . յիշատակս
քաղցր ըլլայ քեզի , որպէս զի զուարթացնեմ դեռ
քու սիրտդ քաղցր ցոյմունքով մը՝ երբոր այլ եւս
կեանքդ լուսաւորելէ եւ ջնուցանելէ դադրիմ :

Այս խօսքերս ըսելով՝ իբրեւ օրօրոցի մը վրայ
զվտիկոր պահապան հրեշտակ մը , իր խարտի-
չադեղ դուխը ծռեց դէպ ինծի եւ զգացի որ
իր շրթունքը կը հանդէշին ճակտիս վրայ , աւելի
թարմ , աւելի հոտաւէտ քան թէ սպրեւրց եղեր-
քը ծլող դաղձը : Թեւերս բացի զայն գրկելու ,
բայց սպիտակ երեւոյթն ցնդեր էր երազի պէս :
Եւ արդարեւ , երանգ էր : Դաշտերուն մէջ

ճամբաս շարունակեցի, երբեմն մարմանդին վրայ
իյնալով, զոր կ'ուսողէի իմ հրակէզ արտուներովս.
երբեմն ծոցիս մէջ կը սեղմէի ցարստեաց օղաալաց
ցօղունները, կարծելով որ իմ յիմարական պա-
րաւանդներուս մէջ կը դողային եւ կը բաբա-
խէին. երբեմն ալ թեւերս ասողերուն երկնցը-
նելով՝ անոնց հետ սիրով խօսակից կ'ըլլայի, կը
խօսէի ծաղկանց, ծառոց, մացառներու. սրտիս
մէջ առատ առիւն մը կ'ըզայի որ ամէն կողմանէ
կ'ողողէր եւ համայն բնութեան վրայ կը տա-
րածուէր: Թուեմք խորտակած էր, ազբիւրը զժայ-
ուը ծակած: Կը խնուայի, կուլայի, անբացատրելի
ուրախութեանց եւ անանուն երջանկութեանց
անսահման ծովու մը մէջ կը լուզայի:

Երբ արեւելք սկսաւ ճերմկնալ, գողցես թէ
ասջի անգամուան համար ներկայ կը գտնուէի
արարչութեան զարթման. Սիրտս բացուեցաւ,
վաշունչ զօդ կը ծծէի, առ վայր մի կարծեցի թէ
հողիս պիտի բաժնուի մարմնիս՝ ազատ եւ թե-
թեւ թռչելու համար օդոց մէջ, միանալով մեզկ
գողորշեաց, զորս նորածին արսիկնին բլուրներէ
կ'անջատէր:

Լերան գլխէն՝ որուն հասած էի, յաղթական
նայուածքով մը շափեցի հորիզոնը. երկիրս ինձի
համար ստեղծուած էր եւ ես աշխարհիս տէրն էի:

Ք.

Հազիւ երեսներորդ տարիս մտեր էի, երբ
երկրորդ անգամ երեւցաւ: Կը յիշեմ հոկտեմ-
բերի իրիկուն մ'էր: Քաղքէն միայնակ ելեր
աննպատակ կը շրջէի դաշտերու մէջ, տխուր եւ
կորաքամակ առանց գիտնալու թէ ինչու: Քա-
ւական ժամանակէ ի վեր այս վիճակիս մէջն էի,
եւ միայնու թիւնը կը սիրէի առանց տխորժակի:

Երկինք մութ եւ մառախլապատ էր. դառնա-
շունչ քանի մը շարագոյժ ձայնով կը զարնէր,
ծաւոց յետին տներէնէրը: Յանկերը միայն
իրենց տատառիներն ունէին իբրեւ զարդ: Միայն
հեռաւոր ազարակի մը ահարկու հաշումներն եւ
կապտագոյն ծխոյ ցանց մը՝ որ ճիւղերու մէջէն
կը բարձրանար, այս ամայի դաշտերուն մէջ կե-
նաց միակ նշաններն էին: Մտկայն քանի մը
զահանդեալ թռչուններ ասդիս անդին ճիւղէ
ճիւղ կը դարէին, սեւ ադաւաներ դաշտավայրը
կ'արատուորէին, երամ երամ կաքտներ դան-
դողարար կը սաւառնէին երեկոյնան գորշագոյն
օդոյն մէջ:

Հողիս բնու թեան սուղին միացուցած կ'եր-
թայի: Շատանց անոր սլէս ընդունում էի այն
պաղ մեղամաղձու թենէ՝ որ գեղեցիկ օրերու վեր-

ջերուն կ'ընկերանայ : Մերկ մայառի մը ոտքը նստելով տեսայ երկու պատու կանայք որ իմ քովէս կ'անցնէին յամբարքայլ, իւրաքանչիւրն ալ փշոց շալակներու տակ կորացած : ձմեռուան պաշար որ հիւզը կը տանէին :

Չարմանալի յիշատակ, նորանշան հակադրութիւն : Նոյն տեղը այն ժամուն՝ ժամանակաւ տեսեր էի խուսք մը մատաղ օրիորդաց անցնելը՝ ձեռք ձեռքի տուած՝ եւ երգելով : Այն ատեն տասնուվեց տարեկան էի եւ մայառը ծաղկալից էր :

Գլուխս ձեռացս մէջ ծած կեցի, եւ մտքիս մէջէն անցընելով այն օրերը՝ որ այն մայիսի իրիկւրնէն ինչուան այս հսկանքերի իրիկունը անցեր էին, տխուր եւ խոր ճանճրութեան մը մէջ ընկղմեցայ :

Երբ արթնցայ, տեսայ ինծմէ քանի մը քայլ հեռու դողկահար երես մը որ տրտմութեամբ ինծի կը հայէր : Այն աստիճան փոխուեր էր այն որ հայիւ ճանչցայ : Չունէր եւս այն լուսաւոր եթերը որ դինքը կը պատէր առջի տեսլեանը : Պատառոտի պատմութեան մը բայ կը ցցնէր իր վիրաւոր ծոցը : Ոտուները արիւնաթաթաւ . թեւերը կ'իյնային նիհար կողերուն երկայնքը : Աչաց երկնագոյնը սեւցած, արտասուքն տկոսներ փո-

րեր էին դեղնագոյն սյտերուն վրայ : Դժբազդը
հասցիւ յտան կը կենար, եւ իր կտորած բունին
վրայ թարչամած շուշանի նման՝ կարծես թէ
յերկիր կը հակէր :

— Ի՞նչ կ'ուզես ինձ մէ , ըսի իրեն :

— Բարեկամ , մէկ մէկէ բաժնուելու ժամն
հասաւ . գքեզ յախտեանս թողլէս առաջ , ուզեցի
քեզի յաւերժական ողջոյն տալ , ըսաւ ձմեռ-
ուան հովէն աւելի տխուր եւ եղկելի ձայնով մը :

— Հեռացիր , հեռացիր , կանչեցի . խարերայ
Վհուկ , դու ի՞նչ ըրիր ինձի համար : Ո՞ւր են ,
այն բարիքն որ ինձի աւետեցիր : Ի՞ դուր փրկե-
տրուցի զանոնք ճամբուս վրայ : Ո՞ւր են այն
գանձերն որ իմ գնացիցս վրայ պիտի սխուէիր :
Ուրիշ բան չգտայ , բայց միայն խեղճութիւն : Ի՞նչ
եղաւ այն ապարօշն որ ճակտիս վրայ պիտի դը-
նէիր : Գլուխս՝ միայն փշէ պսակ մը կրեց : Ո՞ւր
են այն փայլուն դրանիկքը դոր ինձի խոստացար :
Յուսահատութիւնն եւ միայնութիւնն ունեցայ
ինձ մանկութիւնք : Մեր բաժնուելուն վրայ կը
խօսիս . բայց պէտք է որ ցաւոյ Ողին ըլլաս , մեր
մէջն ի՞նչ յարաբերութիւն կայ : Ա՛հ , եթէ յի-
րաւի դու ամէն տեղ հետեւեցար ինձի եւ թէ
քու ազդմունքդ կրեցի , կորիր եւ անիծած ըլլաս ,
որովհետեւ դու չարի ողին պէտք ես ըլլալ :

— Ոչ չարի Ոգին եմ եւ ոչ ցաւոց , պատաս-
խանեց նա մեղանաղձու թեամբ . բայց մարդկանց
ճակատագիրն է՝ զիս կորսընցնելէն վերջը ճանչ-
նալը , իմ բարեգործութեանս յարդն տն ատեն
զիտնաղ՝ երբ վայելելու ժամանակ չմնար :

Բարեկամ , ապերախտ եղար եղբայրներուդ
պէս : Դու զիս յանցաւոր կը դտնես եւ ես կը
խղճամ վրայդ : Վայրկենի մը մէջ պիտի ճանչնաս
զիս , այն ատեն պիտի ուզես որ՝ Աստուծոյ քե-
զի սրահած տարիներուն գնովը նորէն տես-
նաս զիս որ մը , ինչպէս ասջի անդամ երեւցայ :

Դառնու թեամբ կը հարցնես թէ՞ ո՞ւր են այն
բարիքն որ քեզի խոստացեր էի : — Ա.մէն խօստ-
մունքս սրահեցի . բայց դու , արհամարհեցիր զա-
նոնք . այն դանձերն որ առանց յագնելու , միշտ
ճոխ ձեռամբ քեզի կը շռայլէի : Ապարօշի տեղ՝
ճակտիդ վրայ դրի դարնան առաւօտեան թար-
մութիւնը , փայլը եւ պարզութիւնը : — Դրանիկ
տուի քեզի սէր եւ հաւատքը , յոյս եւ ցնորքը :
Աղքատութիւնդ այնքան ծիծաղ եւ աղւոր ըրի
որ մեծատունք եւ փարթամք փոխել պիտի ու-
ղէին իրենց տալարանքովը եւ հարստութեամբը :
Միայնութիւնդ զմայլելի երազիւք լցուցի : Յու-
սահատութիւնդ սիրել տուի , եւ զքեզ արտ-
սունքովդ գինովցուցի՝ այնպէս որ ամենէն մեծ

դժբաղդու թիւնդ՝ արուօսր թափել շկրնալդ պի-
տի ըլլայ, քայլելու ժամանակդ չորս կողմդ հա-
մակրու թիւնը եւ գորովը կ'արթնցնէի, միայն
բարեկամ նայուածքի եւ եղբայրական ձեռքերու
կը հանդիպէիր, երկինք կը ժպտէր քեզի, եւ
երկիրս ինքնին ճեմացդ տակ կը ծաղկէր: Հիմա
դու պատասխանէ, ի՞նչ ըրիր իմ ճոխութեանս
պարգեւները: Շատլու թիւններէս ո՞րը պահեցիր,
ի՞նչ մնաց քեզի՝ ճամբուդ երկայնքը ցանուած
այնքան երջանկութիւններէ: Եթէ դու շկրցար
բան մը պահել, ես եմ պատասխանատու: Եթէ
չգիտցար զանոնք վայելել, դի՛ս պէտք է դատա-
պարտես:

Ս. յս խօսքէրուս, տարածամ լոյս մը լուսաւո-
րեց էութիւնս: Չգացի թէ քող մը կ'կցնար աշ-
ւրներէս, եւ սասանեցայ մնացի սրտիս մէջ յա-
տակ աչքով տեսնելով:

Կեցիր, ահ, կեցիր, մ'երթար կանչեցի աղեր-
սաւոր ձայնով մը: Իարձուք ինձի այն բարիքն
որ չճանչցայ. հիմա կը բացուի աշուրներս ճշմո-
րիտ լուսոյն:

Տուր ինձի սէրը եւ ցնարքը, տուր ինձի հա-
ւատքը եւ յոյսը: Միայն օր մը սիրեմ, միայն
ժամ մը հաւատամ, եւ ով որ ալ ըլլաս՝ պիտի
օրհնեմ գրեզ մահաւանս ժամուն:

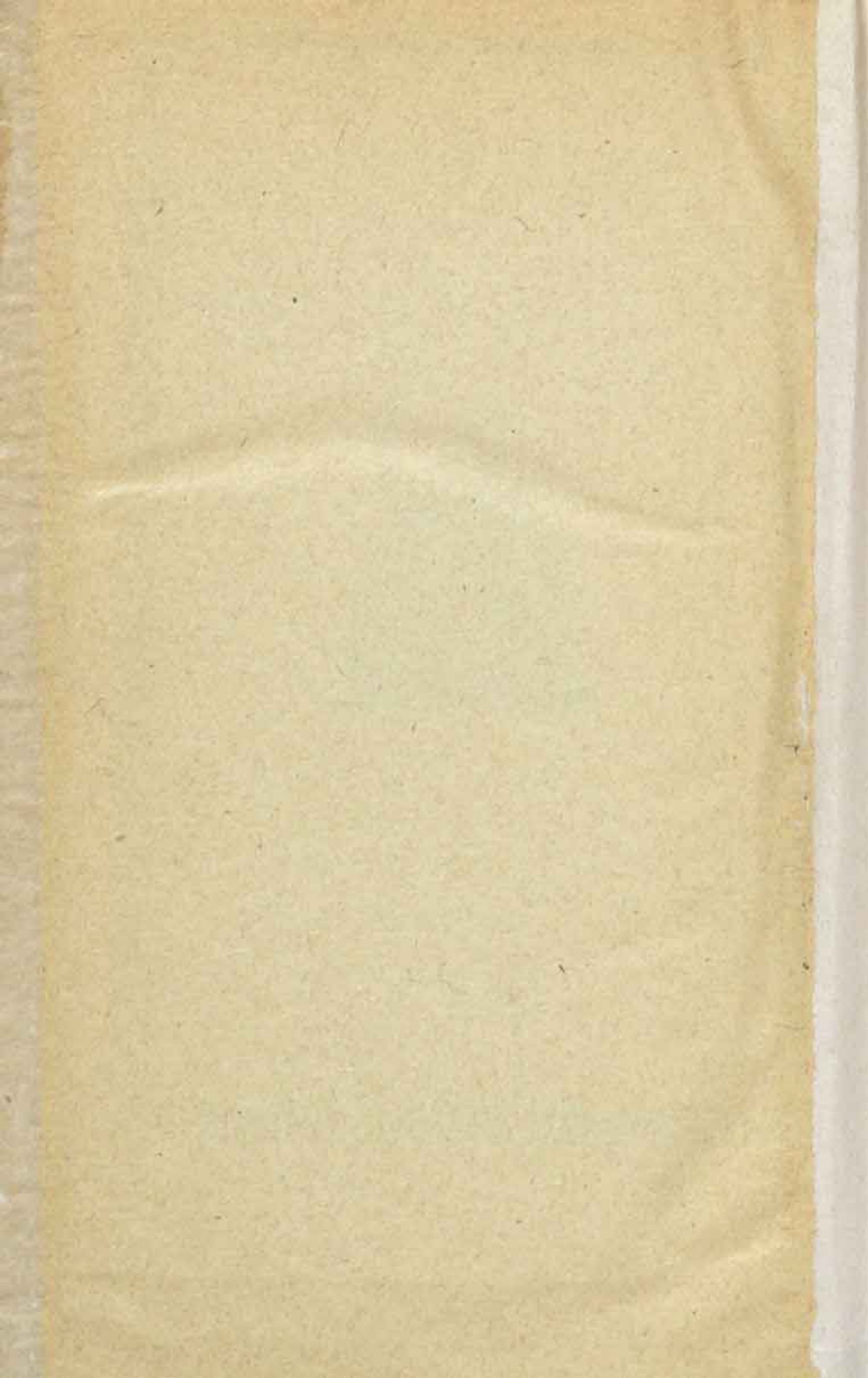
Աւանդ, ես պիտի մեռնիմ, ըսաւ : Եւ չե՞ս
տեսնար : Նայէ ինձի : շատ չարչարանք քաշեցի,
եւ ես ինքնին իմ անձիս ստուերն մնացեր եմ :
Շատ ատենէ ի վեր անձանօթ ցաւ մը զիս կը
հալեցընէ : Հրատուչար խորշակ մը չորացուց ոս-
կորներս եւ կենաց աղբիւրները ցամաքեցուց
ծոցիս մէջ : Ա՛լ արիւնը սիրտս չըհասնիր : Բռնէ
ձեռուրներս, եւ կ'զգաս մահուան ցուրտ խո-
նաւու թիւնն, եւ սակայն, եթէ դու ուզած ըլ-
լայիր՝ առջեւս դեռ երկայն օրեր կ'ուենենայի :
Անդ ո՛ւր, դու ես որ զիս այսպէս մատաղ կը
մեռցընես : Բոլոր ուժս գործածեցի եւ ստուը-
ներս մահացուցի քեզի հետեւելու համար : Ի դուր
քեզմէ շնորհք կը խնդրէի : դու ինձի, 'Յառաջ'
կը պոռայիր եւ կ'երթայի, կ'երթայի, յոգնած,
չնշապառ, զգեստս պատռելով ճամբուն մա-
ցառներէն, ցորեկուան տաքութենէ ճակատս
տոչորելով : Ժամանակ չէիր թողուր գօտիս
դարձեալ կապելու եւ պսակիս արգէն իսկ թալ-
կացած ծաղիկքը շտկելու : Ի դուր, երբ անու-
շահոտ վայր մը, խորհրդաւոր ոռոտիս հանդի-
պէինք, քեզի կ'ըսէի : Հոն է երջանկութիւնը,
բարեկամ, հոն պէտք է ցցել մեր տաղաւարք :
— Ի՞նչ, քու անզուսպ ընթացքդ կը շարունա-
կէիր եւ ցամաք աւաղներու մէջ անդ թաքար զիս

կը քաշկուտէիր և կայ արդեօք թշնամանք մը որ
խնայած ըլլաս. փոթորիկ մը սրմէ պահած ըլ-
լաս գլուխս ։ Բանիցս անգամ նստեր եմ, ու-
ժաթափ, վատցած, միտքս դնելով որ գթեղ
թողում ։ Բայց, ապերախտ, գթեղ կը սիրէի,
եւ մինչդեռ՝ զիս քովդ չգգալուդ զարմանալով,
կը դառնայիր նշանով մը կամ ձայնով զիս կան-
չելու, կ'ելլէի եւ շաւղացդ վրայ կը թռչէի ։
Այսօրուան օրս, ամենայն ինչ լմացած է, բա-
րեկամ, ալ չեմ կրնար ։ Արիւնս կը դադրի շըր-
ջելէն, նայուածքս կը խռովի, ծունկերս կը
կթոտին ։ Բայց թեւերդ, զիս ծոցիդ վրայ հանգո-
քու սրտիդ մէջ կեանքս ընդունեցայ եւ ուզեցի
սրտիդ վրայ մեռնիլ ։

— Պիտի չմեռնիս, աղաղակեցի, զայն ընդու-
նելու համար թեւերս բանալով. բայց նորանշան
արարած, խօսէ, ո՞վ ես դու ։

— Աչ եւս այլ եմ, ըսաւ, ես քու երկասասար-
դու թիւնդ էի ։ Երբ այս խօսքերս լսեցի, ու-
զեցի զայն բռնել, բայց նա աներեւոթացած էր,
եւ իր տեղը միայն քանի մը թռամած ծաղիկներ
գտայ, որոնք իր վարսերէն թափեր էին. ժող-
վեցի զանոնք, բայց անոնց բուրմունքն իսկ
ցնդեր էր ։

2013

